

Mesedélután

Minimum 45 perces vagy egész délutánt felölelő program, programsorozat (magyar, vizuális kultúra, technika)

Miről szól ez a tanegység?

Nemcsak az olvasóvá nevelésnek, hanem a személyiségfejlődésnek is fontos eszköze a mesehallgatás, az az aktus, amikor a felnőtt olvas fel a gyerekeknek, akinek nincs más dolga, minthogy belefeledkezzen a mese világába. Manapság sajnos egyre több gyerek marad ki ebből a sors- és létmeghatározó élményből, ezért ha lehetőségünk van rá, próbáljuk pótolni ezt a hiányzó élményt (és biztassuk a szülőket is az esti meseolvasásra)!

Mivel itt a mesehallgatás, befogadás a cél, ennek a tanegységnek a leírása eltér a többitől: nem találunk a feldolgozást segítő részletes feladatsort, időkeretet, célt, hiszen ezek a mesék éppen elég hosszúak ahhoz, hogy (egy kis levezető beszélgetéssel) kitöltsenek egy teljes tanórát, célunk pedig minden esetben sokrétű. Elsősorban az olvasóvá nevelés, a mesék világának megszerettetése, de a képzeleten, empátián, szókincsfejlesztésen keresztül még számtalan dolgot sorolhatnánk. Ami azonban a legfontosabb, hogy ezeken a kötetlen alkalmakon közelebb kerülhetünk egymáshoz és együtt a mesékhez is.

A mesék felolvasása tehát MESÉNKÉNT kitesz egy tanórát, a mellette közölt feladatötlettel pedig akár egy egész délutánt is. Jelenleg öt tanegységet közlünk, amit érdemes visszatérő ritmusban (heti vagy havi rendszerességgel) beiktatni, és ha rákapnak a gyerekek, akár egész évben folytatni (újabb mesék beiktatásával). A felolvasásra szánt műveket online közöljük a Reftantáron. Erdős Virág Pesti mese című művét a szöveggyűjteményben találjuk.

Előkészületek

A mesehallgatáshoz szükséges intim tér kialakítása, a meseolvasás rituáléjának előkészítése:

Ahhoz, hogy a mesére jól rá tudjanak hangolódni a gyerekek, szükség van az intim közeg megteremtésére, és egyfajta rituáléra, amivel kivonjuk őket a hétköznapi pörgéséből. Az intim

tér megteremtése állhat abból, hogy kitekerjük a meseszőnyeget, amin a gyerekek végigfeksznek, vagy beviszünk egy mesemondó széket, amit a gyerekek körbeülhetnek, vagy bármi más, ami egyszerre jelképi, és szolgálja a gyerekek ellazulását. A rituáléhoz sok minden más hozzátartozhat, a visszatérő szófordulatokon (például: Akkor most húzzuk fel a hétmérföldes csizmát, és induljunk!), cselekvéseken, játékokon keresztül a halk zenehallgatásig vagy a teázásig bármi elképzelhető, ami az adott osztályközösségben megvalósítható.

5. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Mirkó királyfi (magyar népmese Benedek Elek feldolgozásában)

A napnyugati király leánya (magyar népmese Benedek Elek feldolgozásában)

Ambrus királyfi (magyar népmese Benedek Elek feldolgozásában)

Lázár Ervin: *A molnár fia zsák búzája*

Erdős Virág: *Pesti mese*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Csomagolópapír, olló, zsírkréta

Rajzlap, festőeszközök, rajzeszközök, kollázskészítés anyagai, eszközei

JEGYZETEIM

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Táltos mese folytatásának megismerése.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mesehallgatás
Képregény rajzolása
csoportmunkában

**MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK
EHHEZ A FELADATHOZ?**
Csomagolópapír, olló,
zsírkréta

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Táltos mese megismerése.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mesehallgatás
Portré festése vagy
rajzolása

**MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK
EHHEZ A FELADATHOZ?**
Festő- és rajzeszközök,
rajzlap
Fehér és/vagy színes
karton, ragasztószalag

FELADATOK LEÍRÁSA

5.1 Mirkó királyfi (magyar népmese Benedek Elek feldolgozásában)

A mesét felolvassuk a gyerekeknek.

Csoportfeladat:

Készítsetek csoportmunkában képregényt Mirkó királyfi történetéből! Dolgozhattok csomagolópapírra, a következőképpen: az íves lapokat hosszában vágjátok ketté (esetleg négyfelé), és a csíkokat osszátok további hajtással négyzetekre! Szétvághatjátok, de a csíkok egyben is maradhatnak. Egy-egy kis csoportnak érdemes együtt dolgozni egy képregényen. A csoport a mese jeleneteit, a képregénykockák beosztását együtt tervezheti meg, a kidolgozás pedig lehet egyéni vagy páros feladat. Ajánlott technika: zsírkréta.

Vedd figyelembe!

A mesedélutánokra először azokat a meséket ajánljuk, amelyek jól kapcsolódnak a Táltos paripa című 2. tanegységhez. Ha a *Mirkó királyfi* kezdő részletét feldolgoztuk a gyerekekkel, a mesedélután tarthatjuk aznap délután, és csak a folytatást olvassuk fel.

Más esetben a teljes mesével találkozhatnak a gyerekek, de első alkalomra nem biztos, hogy szerencsés, mert ez a leghosszabb mese. A mesék sorrendjén nyugodtan változtathatunk.

5.2 A napnyugati király leánya (magyar népmese Benedek Elek feldolgozásában)

A mesét felolvassuk a gyerekeknek.

Egyéni feladat:

Fesd meg vagy rajzold meg a napkeleti király lányának arcképét! Készíts a képnek keretet („rámát”) fehér vagy színes kartonból! Az is elég, ha egy nagyobb kartonra ragasztod a képet (kétoldalú ragasztószalaggal).

Vedd figyelembe!

Kétoldalú ragasztó egyszerű celluluszal is készíthető: a letépett szalagot körívben összeragasztjuk, majd ellapítjuk.

JEGYZETEIM

Variáció

Keretes (rámás) képet rajzolással is készíthetünk. Javasolt lépések:

1. Szabad kézzel meghúzzuk egy kb. kétujjnyi keret vonalait, majd a keretbe különböző mintákat rajzolunk, ritmikus ismétlődéssel. Javasolt technika: rajz filctollal.
2. A keret belső részére festjük vagy rajzoljuk a lányportrét.
3. A keretet átfestjük egy alapszínnel (dolgozhatunk szivacsdarabkával, ami szélesebb nyomot hagy).

Forrás: L. Ritók Nóra: *Rajzolni jó* (Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Bp, 2008, 127–133. o.)

5.3 Ambrus királyfi (magyar népmese Benedek Elek feldolgozásában)

A mesét felolvassuk a gyerekeknek.

Egyéni feladat:

Az természetes, hogy a mesebeli sárkány hétfejű vagy kilencfejű. De az már ritkaság, hogy a táltos paripa háromfejű és ötlábú legyen. Hogyan képzeled el ezt a csodalényt? Rajzold le!

Egyéni és/vagy csoportfeladat segítségével:

A száguldó táltos paripa „mozgóképének elkészítése”.

Vedd figyelembe!

A mozgókép készítése a segítségünk nélkül nem fog menni. Legjobb, ha előre kipróbáljuk, miről is van szó!

A mozgókép leírását megtaláljuk a Reftantáron elérhető linken. Elkészítéséhez segédletet, sablont is közzéteszünk.

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Táltos mese megismerése.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mesehallgatás
Mesebeli táltos – mitológiai lény rajzos ábrázolása
Mozgó kép, animáció rajzolása

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Rajzlap, rajzeszköz

5.4 Lázár Ervin: A molnár fia zsák búzája

A mesét felolvassuk a gyerekeknek.

Csoportbeszélgetés:

Beszélgessünk a kitartás és türelem fontosságáról, az „örökségről”, amit szüleinktől, vagy éppen nemzetünktől, egyházunktól kaptunk, az örökség megbecsüléséről, az áldásról, ami ezzel jár!

Egyéni, páros vagy csoportfeladat:

Fessétek meg vagy kollázsképen ábrázoljátok a fiú célját: a dombot, aminek felete a földje, három fenyő áll a legtetején, és mindegyik fenyő csúcsán egy piros begű madár énekel!

5.5 Erdős Virág: Pesti mese

A mesét felolvassuk a gyerekeknek a szöveggyűjteményből.

Modern mese, ami elringat mégis, mint a régi nagy mesemondók meséi – ezért is illik hozzá a versforma. Jó hallgatni, beleringatózni.

Csoportfeladat:

- De miről is szól ez a mese?
- Mit mond a mesélő?
- És mit gondoltok ti?

Rajzoljátok le kis csoportokban a mese egy-egy szakaszának képét, ahogyan együtt elképzelitek!

Hét csoportot alakítunk (meseszám!), csoportonként kaptok egy-egy meserészt, ami így kezdődik:

1. Egyszer volt, hol nem volt, / volt egyszer egy / bolygó...
2. Egyszer volt, hol nem volt, / volt egyszer egy / ország...
3. Egyszer volt, hol nem volt, / volt egyszer egy / város...
4. Egyszer volt, hol nem volt, / volt egyszer egy / ember...
5. Egyszer volt, hol nem volt, / volt egyszer egy / este...
6. És? / Azóta? / Mit csinál?...
7. Szépen, csendben fülelve / itt csücsül az / ölembel!...

Végül a képekből állítsátok össze, és a képek segítségével meséljétek el újra (saját szavaitokkal) a *Pesti mesé*-t!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Tanító műmese megismerése az örökségről.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mesehallgatás
Beszélgetés
Festés, kollázskészítés

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Rajzlap, festés és kollázskészítés anyagai, eszközei

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Modern mese megismerése a nagyvárosról és születéséről.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mesehallgatás
Illusztráció készítése csoportmunkában
Meseképsor összeállítása, szabad meséléssel

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

A3-as rajzlap, rajzeszköz

JEGYZETEIM

Vedd figyelembe!

Néhány kifejezés magyarázatra szorul – legjobb, ha egy-egy vállalkozó gyerek meg tudja magyarázni a többieknek:

- *jégkoris a kúrban* = jégkorcsolyázó a bemutatott gyakorlat során
- *kicsit büdi volt* = kicsit büdös volt
- *dm nyílt a Rossmann helyén* = a dm (Drogerie Markt) és a Rossmann is drogéria, kozmetikumokat áruló üzlet
- *Mekiben* = McDonald's gyorsétteremben
- *kvaterkázik* = kellemesen elbeszélget, kedélyesen társalog

A *Pesti mese* laza versformájában és mesemondó attitűdjében is Petőfi Sándor: *Arany Lacinak* című versének a párhuzama. Elég, ha néhány sort összehasonlítunk, és feltételezhetjük, hogy Erdős Virág tudatosan épít a Petőfi-versre:

Arany Lacinak Pesti mese

Volt egy ember, nagybajúszos.
Mit csinált? elment a kúthoz.

Egyszer volt, hol nem volt,
volt egyszer egy / ember.

S mostan...
Itt van...
Karjaimban,

Szépen, csendben fülelve
itt csücsül az
ölemben!

...
Mert e fürge
Pajkos ürge
Te vagy, Laci, te bizony!

Nem titok a neve se!
Róla szólt ez a
mese.

Kapcsolódó

Petőfi Sándor: *Arany Lacinak* című versével a 2. osztályos, állami olvasókönyvben találkozhattak a gyerekek, tehát nyugodtan utalhatunk a versre.

